

НОВИ САД - На данашњи дан 1890. године у Суботици је основана Градска библиотека, као јавна установа, која прикупља, чува, и омогућава коришћење књига и периодичних публикација. Репрезентативно здање у којем је Библиотека смештена, пројектовао је архитекта Ференц Рајхл 1895. а градња је довршена јула 1896.

Данас је петак, 13. октобар 2017. До краја године има 79 дана.

54 - Умро је римски цар Клаудије I Тиберије Друз, који је током владавине од 41. успео да стабилизује прилике у римској држави. Године 43. освојио је Британију, осим северне трећине острва која никада није пала под Рим. Упамћен је као владар који заслужује поштовање. Био је ретко образован и помагао је разне видове стваралаштва а сам се бавио и историографијом. Умро је 54. отрован печуркама које му је подметнула четврта супруга Јулија Агрипина Млађа како би отворила простор да на чело државе доведе сина из претходног брака, потоњег цара Нерона.

1792 - Председник САД Џорџ Вашингтон положио је камен-темељац Беле куће у Вашингтону, званичне председничке резиденције.

1815 - Стрељан је француски маршал Жоахим Мира, најчувенији међу командантима армија цара Наполеона I, од 1808. до 1815. краљ Напуља. Заробљен је при покушају да понови освоји Напуљ, после чега је погубљен.

1869 - Умро је француски писац Шарл Огистен Сент Бев, најистакнутији представник француске књижевне критике. Почео је романтичарским песмама и романом "Наслада", али се потом посветио искључиво књижевној критици и историји које је обновио продорним анализама дела и писаца. Остала дела: песме "Живот", критике "Књижевни портрети", "Пор-Роајал", "Разговори понедељком".

1884 - Гринич је усвојен као универзални (нулти) меридијан, од којег се рачунају географске дужине и временске зоне на Земљи.

1905 - Умро је енглески глумац Хенри Ирвинг, један од највећих трагичара 19. века, први глумац којем је 1895. додељена племићка титула. Најпознатији је био по тумачењу ликова из драма Вилијама Шекспира.

1921 - Рођен је француски глумац и певач италијанског порекла Иво Ливи, познат као Ив Монтан, који је светску славу постигао филмом "Надница за страх". Остали филмови: "Врата ноћи", "Хероји су уморни", "Вештице из Салема", "Велики плави пут", "Волите ли Брамса", "Хајде да се волимо", "З", "Признање".

1923 - Турска скупштина прогласила је Анкару, бившу Ангору, престоницом Турске. Од 1453. до 1923. престоница је био Цариград (Истанбул) а до 1453. Једрене.

1925 - Рођена је Маргарет Хилда Робертс, позната као Маргарет Тачер, која је 1979. постала прва жена премијер у историји Британије. Држала је дуже од свих положај британског премијера у 20. веку, али је 1990. приморана на оставку одлуком руководства њене Конзервативне партије.

1943 - Италија је после капитулације променила страну у Другом светском рату: под притиском савезника, италијански краљ Виторио Емануеле III и његов председник владе, маршал Пјетро Бадољо, до 1941. начелник генералштаба италијанске војске, објавили су рат нацистичкој Немачкој.

1964 - После 24 часа од полетања бродом "Васход 1", безбедно су се приземљила три совјетска космонаута, чланови прве вишечлане посаде у историји свемирских летова.

1967 - Умро је српски инжењер Добривоје Божић, конструктор најбоље светске аутоматске ваздушне кочнице на железницама. Студирао је Карлсруеу и Дрездену, у Немачкој. Професор му је био и Рудолф Дизел, чувени конструктор мотора. По окончању студија 1911. вратио се у Србију. "Кочница Божић" је у Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца усвојена 1922. а кад је Међународна железничка унија прогласила тај уређај бољим од свих дотадашњих 1928. усвојена је и у другим земљама. Божићева кочница сматра се непревазиђеном, па су и најсавременије железничке кочнице њене усавршене копије. У Србију се инжењер Божић вратио 1964. из емиграције у САД где се налазио од Другог светског рата.

1972 - Приликом пада совјетског путничког авиона типа "Иљушин 62" близу московског аеродрома погинуло је свих 176 особа у летелици, што је била дотад највећа несрећа у историји путничке авијације.

1976 - Боливијски теретни авион типа "Боинг 707", којем је отпао један мотор одмах после полетања, пао је на главну улицу Санта Круза, усмртивши више од 100 особа на тлу и три члана посаде.

1988 - Истраживачи су лабораторијским испитивањем дошли до закључка да је "Торински покров" у којем је, према веровању, био сахрањен Исус Христос, лажан и да потиче из Средњег века. Касније анализе су оспориле резултате овог истраживања, тако да спор око аутентичности траје и даље.

1990 - У московској цркви Светог Василија Блаженог на Црвеном тргу одржана је прва литургија, 73 године после Октобарске револуције.

1990 - Вођа хришћанских снага у Либану генерал Мишел Аун затражио је азил у француској амбасади у Бејруту после напада сиријске армије на његово упориште.

1993 - Суд у Хамбургу прогласио је Немца Гинтера Пархеа кривим због рањавања ножем тенисерке Монике Селеш, али је на основу тога донео пресуду која је широм света оцењена као скандалозна. Пархе је кажњен условно на две године затвора.

1997 - Британски суперсонични аутомобил први је успео да на тлу пробије звучни зид, развивши брзину од 1.222,7 километара на час.

2003 - Филипинске безбедносне снаге убиле су Фатура Рахмана ел Гозија, како је наведено, "кључну фигуру" исламистичке терористичке организације "Џема исламија".

2005 - У нападу 300 исламских екстремиста на Наљчик, главни град севернокавказке руске Републике Кабардино-Балкарије, погинула су 92 терориста, 33 припадника органа реда и 12 цивила, а рањено је преко стотину особа.

2006 - Бангладешки економиста Мухамад Јунус и банка Грамин, коју је он основао, добили су Нобелову награду за мир, због помагања бројним људима. Награда је припала добитницима из Бангладеша, између 1.901 кандидата. Јунус, често називан Банкар сиромашних, основао је 1976. године банку Грамин која додељује микро кредите најсиромашнијима у Бангладешу, најчешће женама, помажући им да покрену некакав посао и не тражећи притом никакву хипотеку. Такав систем микро кредита, копиран је потом широм света. Јунус је 1997. основао и Грамин фондацију, која сада има 52 партнерске организације у 22 земље, а њене кредите је користило чак 11 милиона људи из Азије и Латинске Америке.

2006 - Бан Ки-Мун, бивши шеф јужнокорејске дипломатије, изабран је на место генералног секретара УН, осмог по реду од оснивања ОУН. Избор Ки-Муна производ је све израженијег утицаја великих азијских држава на светску политику.

2007 - Најмање 21 особа је изгубила живот, а 26 је повређено, у одрону земље, у руднику злата на југозападу Колумбије, у близини града Суарес, у провинцији Каука.

2007 - У несрећи приликом превртања брода у Сенегалу, услед снажног ветра, погинуле

су 32 особе. На броду су се налазили рибари који су се враћали с прославе завршетка Рамазана. Брод је пловио из гамбијског рибарског села Танџи ка југу Сенегала, с 50 путника на палуби.

2007 - Умро је Боб Денар, француски професионални војник и плаћеник, знаменит по низу државних удара које је извршио у више франкофоних земаља. Авантуриста Денар послужио је као предложак за више литерарних и филмских остварења, између осталог, по узору на њега настало је дело "Пси рата" Фредерика Форсајта.

2009 - Умро је Константин Бабић, српски композитор и професор на Факултету музичке уметности у Београду, шеф Катедре за музичку теорију. Његов обиман и признат композиторски опус већ деценијама је незаобилазни део српске музичке историје. Дела: "Концертна интрада", "Прелудијум за симфонијски оркестар", "Гудачки квартет", "Бурлеска за виолину и клавир", "Ловачка свита за мешовити хор", "Балада за женски хор", "Дечја симфонија за дечји гудачки оркестар и удараљке".

2013 - Више од 115 ходочасника изгубило је живот у стампеду на мосту на реци Синд, код хиндуистичког храма Мандула Деви, у централној Индији, током Наваратра фестивала. Више од 110 особа је повређено. Слична трагедија на истом месту догодила се и 2006. године.

2014 - Парк у аустријској престоници Бечу, смештен у деветом кварту, добио је име "Парк Диане Будисављевић". Током Другог светског рата, Диана Будисављевић, рођена Обексер (1891-1978) спасла је из концентрационих логора устројених од стране хрватских усташа, више од 15.000 особа, огромном већином српске деце, међу којима је око 12.000 преживело рат.

(Танјуг)